

Bydgoszcz, lipca 2023 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.IX.431.3.3.2023.MT/MS/AJe

**Pani
Jolanta Zarębska
Dyrektor MOPR
w Grudziądzu**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 i art. 197 b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 447 z późn.zm.) oraz § 4 i § 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. poz. 1477) w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie, ul. Waryńskiego 34a, 86-300 Grudziądz (zwanym dalej MOPR, Ośrodek) przeprowadzona została w dniach: 10, 12, 22, 24 i 29 maja 2023 r. kontrola prawidłowości.

Kontrola przeprowadzona została przez:

1. [REDAKTED] - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierującego zespołem inspektorów,
2. [REDAKTED] - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,
3. [REDAKTED] - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy

na podstawie Upoważnienia Nr 273/2023 z dnia 8 maja 2023 r.

w zakresie:

- realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny),
- zatrudnienia pracowników realizujących zadania z ww. ustawy zgodnie z wymaganymi kwalifikacjami.

Sprawdzeniu podlegał okres od 1 stycznia 2021 r. do 9 maja 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę z p. [REDAKTED] Dyrektorem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Grudziądzu, p. [REDAKTED] – kierownikiem rodzinnej i instytucjonalnej, koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, pracownikami wykonującymi zadania koordynatora, a także w oparciu o analizę prowadzonej dokumentacji.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena.

I. Uregulowania prawne dotyczące wyznaczania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie jako podmiotu realizującego zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Grudziądzu został powołany Uchwałą Nr XI/101/90 Miejskiej Rady Narodowej w Grudziądzu.

Uchwała Nr IX/71/99 z dnia 19 maja 1999 r. Rady Miejskiej Grudziądza w sprawie organizacji MOPR w Grudziądzu, w § 1 pkt 1 definiuje Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Grudziądzu, zwany dalej ośrodkiem, jako jednostkę budżetową Miasta Grudziądza - miasta na prawach powiatu wykonującą zadania własne, zadania własne o charakterze obowiązkowym gminy, zadania zlecone gminie, a także zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat oraz zadania własne powiatu.

MOPR w Grudziądzu działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 25 kwietnia 2012 r. przyjętego Uchwałą Nr XXIV/55/12 Rady Miasta Grudziądza, w którym uwzględniono ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dokument jest dostępny na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ośrodka.

Zarządzeniem Nr 407/2011 Prezydenta Grudziądza z dnia 3 listopada 2011 r. wyznaczono MOPR organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta.

Dyrektorem MOPR w Grudziądzu jest p. [REDAKTOWANE] zatrudniona przez Prezydenta Miasta Grudziądza od dnia 1 stycznia 2019 r.

Aktualnie obowiązujący Regulamin Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Grudziądzu przyjęto Zarządzeniem Nr 140/19 Prezydenta Grudziądza z dnia 1 kwietnia 2019 r., po czym na bieżąco wprowadzano do niego zmiany wynikające ze zmian w strukturze organizacyjnej Ośrodka. Zadania Działu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej zostały wyszczególnione w § 12.2 Regulaminu, w brzmieniu zmienionym Zarządzeniem Nr 11/22 Prezydenta Grudziądza z dnia 4 stycznia 2022 r.

Zgodnie z art. 76 ust. 2 ustawy, w przypadku, gdy organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, w Centrum tym tworzy się Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej. W Rozdziale 3 Regulaminu Organizacyjnego MOPR w Dziale Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej funkcjonuje m.in. Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej.

Zarządzeniem nr 445/21 Prezydenta Grudziądza z dnia 30 sierpnia 2021 r. udzielono pani Jolancie Zarębskiej upoważnień do dokonywania czynności prawnych i faktycznych oraz składania oświadczeń woli związanych z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w sprawach wskazanych m.in. w art. 42 ust. 6a, art. 46 ust. 5, art. 54 ust. 4, art. 62 ust. 2a, art. 70 ust. 3 ustawy, jednocześnie uchylając wcześniejsze Zarządzenie w tym zakresie. Innym Zarządzeniem upoważniono Dyrektora MOPR do zawierania porozumień w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków. Ponadto Prezydent Grudziądza Zarządzeniem Nr 524/22 z dnia 7 września 2022 r. upoważnił p. [REDAKTOWANE] – Dyrektora MOPR, p. [REDAKTOWANE] – Zastępcę Dyrektora MOPR, p. [REDAKTOWANE]

– Kierownika Działu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej oraz p. [REDACTED] –
Zastępcę Kierownika Działu do prowadzenia postępowań
i wydawania decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu pieczy zastępczej.

II. Zatrudnienie w PCPR.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, jako Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przy udziale zatrudnionych pracowników merytorycznych.

W okresie objętym kontrolą w MOPR zatrudniano następujących pracowników merytorycznych:

L.p.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Wykształcenie/ kwalifikacje	Data zatrudnienia
1.		Młodszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia licencjackie: pedagogika	8.09.2021 r.
2.		Starszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia wyższe: pedagogika	30.05.2020 r. (w MOPR od 8.05.2006 r.)
3.		Starszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia wyższe: pedagogika	1.02.2018 r.
4.		Młodszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia wyższe: pedagogika	19.08.2022 r.
5.		Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia licencjackie: pedagogika	20.09.2021 r. (w MOPR od 14.05.2002 r.)
6.		Młodszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia licencjackie: pedagogika	3.01.2022 r.
7.		Młodszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia licencjackie: socjologia	30.09.2023 r.
8.		Młodszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia wyższe: pedagogika	1.03.2022 r.

9.		Starszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia wyższe: pedagogika	9.09.2004 r. – na stanowisku koordynatora od 1.01.2016 r. do 20.08.2021 r.
10.		Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia wyższe: pedagogika	Od 10.04.2012 r. – na stanowisku koordynatora od 1.07.2014 r. do 7.09.2021 r.
11.		Młodszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia wyższe: pedagogika	1.09.2021 r. - 30.09.2022 r.
12.		Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia licencjackie: pedagogika	1.04.2015 r. - 1.06.2021 r.
13.		Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia wyższe: pedagogika	1.06.2015 r. - 31.08.2021 r.
14.		Młodszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia licencjackie: pedagogika	18.05.2021 r.- 31.07.2022 r.
15.		Młodszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia wyższe: socjologia	29.01.2021 r.- 31.12.2021 r.
16.		Specjalista pracy socjalnej	Szkoła Policealna Pracowników Służb Społecznych - pracownik socjalny	8.06.1998 r.
17.		Starszy pracownik socjalny	Studia wyższe: praca socjalna	16.12.2019 r.
18.		Psycholog	Studia wyższe: psychologia	6.02.2012 r.
19.		Psycholog	Studia wyższe: psychologia	1.01.2017 r. – 30.04.2022 r.

Szczegółowy wykaz pracowników Ośrodka przedstawiła Dyrektor MOPR w formie pisemnej.

Na pierwszy dzień kontroli MOPR zatrudniał 8 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Dodatkowo zadania koordynatora, od 6 marca 2023 r. wykonywał starszy pracownik socjalny, zastępując tym samym poprzedniego specjalistę pracy z rodziną. Podczas analizy dokumentów potwierdzających formalne kwalifikacje koordynatorów ustalono, że koordynatorzy spełniali warunek zawarty w art. 78 ust. 1 pkt 1 ustawy, dotyczący wykształcenia. W aktach znajdowały się także oświadczenia o spełnianiu przez nich wymogów

z art. 78 ust. 1 pkt 2 i 4 ustawy. Ponadto, w związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dokumentację uzupełniono o oświadczenia o dawaniu rękopisami należytego wykonywania zadań koordynatora oraz informacje o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Zespół przeanalizował dokumentację kadrową osób współpracujących z rodzinami zastępczymi i stwierdził, że zakresy obowiązków pracowników zatrudnionych zawierały wszystkie zadania wynikające z art. 77 ust. 3 ustawy.

Zgodnie z Oświadczeniem Dyrektora Ośrodka zatrudnieni koordynatorzy nie łączyli swojej pracy z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego i nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat, co stanowi prawidłową realizację zapisu art. 79 ust. 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Koordinatorzy zatrudnieni w ramach stosunku pracy wykonywali ją zgodnie z art. 79 ust. 2 ustawy w systemie zadaniowego czasu pracy.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Grudziądzu w okresie objętym kontrolą zatrudniał psychologów: p. [REDAKTOWANO] do 30 kwietnia 2022 r., p. [REDAKTOWANO] i p. [REDAKTOWANO]. Pan [REDAKTOWANO] w związku z brakiem 2-letniego doświadczenia został zatrudniony m.in. do: organizowania grup wsparcia, szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzenia poradnictwa rodzinnego, itp. Dodatkowo MOPR zawarł umowę z p. [REDAKTOWANO] - Firma usługowa SENSUS na czas od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. oraz z p. [REDAKTOWANO] – CEREBRUM od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. Przedmiotem aktualnej Umowy jest m.in. opiniowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka oraz funkcjonujących rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka pod kątem posiadania predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

III. Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej.

Stosownie do art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności jednostki oraz przedstawia zestawienie potrzeb z zakresu pieczy zastępczej. Jednocześnie zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy przedstawienie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy. W Mieście Grudziądz opracowano sprawozdanie Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z realizacji zadań w zakresie pieczy zastępczej zawierające potrzeby w zakresie pieczy zastępczej oraz sprawozdanie z działalności ośrodka. Sprawozdania za rok 2021 oraz 2022 r, zostały za pośrednictwem Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych przekazane Prezydentowi oraz Przewodniczącemu Rady Miejskiej Grudziądza.

W okresie objętym kontrolą obowiązywał „Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie – Miasto Grudziądz na lata 2021-2023”, przyjęty Uchwałą Nr XLII/358/21 Rady Miejskiej Grudziądza z dnia 31 marca 2021 r.

Celem głównym Programu jest zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo. Wyznaczono w nim 3 cele operacyjne: rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej, utrzymanie świadczonych usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej do potrzeb i obowiązujących przepisów oraz wspieranie procesu

usamodzielnienia wychowanków. W każdym z celów wyznaczono działania, zadania, realizatorów, termin realizacji, wskaźniki realizacji oraz źródło finansowania. W Programie uwzględniono limit rodzin zastępczych zawodowych, o którym mowa w art. 180 pkt 1 ustawy. Monitoring działań zrealizowanych w danym roku przedstawiany był Wydziałowi Zdrowia i Spraw Społecznych w Grudziądzu.

IV. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

• Rodzinna piecza zastępcza.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, starosta prowadzi rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. W myśl ww. artykułu ust. 5, do prowadzenia tego rejestru może upoważnić kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Dyrektor MOPR w Grudziądzu prowadziła ww. rejestr, na podstawie posiadanego upoważnienia., następnie wykaz wraz z pismem przewodnim przekazywała Prezydentowi Grudziądza celem podpisania, który przekazywał spis do Sądu.

Rejestr zawierał wszystkie informacje określone w art. 46 ust. 2 ustawy i aktualizowany na bieżąco. Ostatni wykaz przekazany został w styczniu b.r. W wysłanym zestawieniu uwzględniano również rodziny zastępcze, w których przebywali wyłącznie pełnoletni wychowankowie.

Zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy w brzmieniu sprzed 1 lutego br. oraz art. 45 a znowelizowanej ustawy, osoby zakwalifikowane do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także osoby pełniące te funkcje, są zobowiązane m.in. do przedstawiania co 2 lata zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. W okresie objętym kontrolą opinie psychologiczne, o których mowa także w art. 42 ust. 1 pkt 5b ustawy, opracowywali psycholodzy:

- ██████████ (2021 r. – kwiecień 2022 r.),
- ██████████ (maj 2022 r.- wrzesień 2022 r.),
- ██████████ (październik 2022 r. – grudzień 2022 r.),
- ██████████ (styczeń 2023 r. - do nadal)

Opiniujący psycholodzy posiadali wymagane kwalifikacje oraz 2-letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym. Dokumenty, o których mowa w ww. art. ustawy były przez rodziny przedkładane terminowo.

Zespół kontrolujący przeanalizował sporządzane opinie dla kandydatów oraz funkcjonujących środowisk zastępczych i ocenił je pozytywnie.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Grudziądzu zapewniał potrzebującym dzieciom opiekę i wychowanie w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Na pierwszy dzień kontroli

w powiecie funkcjonowało 65 zastępczych rodzin spokrewnionych dla 83 dzieci, 38 rodzin niezawodowych dla 57 dzieci, 3 zawodowe formy pieczy (w tym 1 rodzinny dom dziecka) opiekujące się 8 dziećmi.

W kontrolowanym okresie powstało łącznie 41 nowych rodzin zastępczych: 25 spokrewnionych i 16 niezawodowych. Rozwiązanych zostało 19 rodzin zastępczych spokrewnionych i 16 rodzin niezawodowych. Poza tym 1 rodzinę zastępczą niezawodową przekształcono w rodzinę zawodową.

Głównymi przyczynami likwidowania środowisk zastępczych były: powrót dzieci do rodzin biologicznych, zmiany formy sprawowanej pieczy na instytucjonalną i usamodzielnienia podopiecznych.

Dane na temat zapewnienia dzieciom rodzinnej pieczy zastępczej w okresie kontrolowanym przedstawiła w formie pisemnej Dyrektor PCPR.

Na pierwszy dzień kontroli podpisanych było 10 porozumień dla 11 wychowanków w sprawie umieszczenia własnych dzieci w placówkach poza Miastem Grudziądz (powiat kazimierski, brodnicki, czarnkowsko-trzcianecki, sierpecki oraz M. Ostrołęka i M. Toruń). W rodzinnych formach pieczy zastępczej poza własnym powiatem w okresie poddanym kontroli pobyt zapewniono 44 wychowankom, a obowiązywało w tej sprawie 38 porozumień (powiaty: grudziądzki, chełmiński, pułtuski, zielonogórski, sokołowski, chodzieski, kędzierzyńsko-kozielski, tucholski, świecki, krakowski, łomżyński, lubiński, opoczyński oraz miasta: Toruń, Poznań, Kielce, Warszawa, Tychy, Koszalin i Sopot).

Zgodnie z Oświadczeniem Dyrektor MOPR, w okresie objętym kontrolą wszystkie Postanowienia sądu o umieszczeniu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej były przez Ośrodek realizowane na bieżąco. Na pierwszy dzień kontroli tj. 10 maja 2023 r. troje dzieci oczekiwało na realizację wydanych już skierowań przez MOPR do placówek opiekuńczo-wychowawczych w Grudziądzu. W przypadku jednego dziecka posiadającego postanowienie o umieszczeniu w placówce opiekun prawny oczekuje na wydanie przez sąd zezwolenia na umieszczenie dziecka w domu pomocy społecznej.

Na terenie Miasta Grudziądza na pierwszy dzień kontroli było 2 kandydatów (1 rodzina) do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, którzy czasowo nie wyrażali zgody na przyjęcie dzieci.

Wyczerpujących informacji w powyższym zakresie udzieliła Dyrektor MOPR w Grudziądzu w protokole przyjęcia wyjaśnień.

Zespół kontrolujący poddał sprawdzeniu i analizie dokumentację prowadzoną dla wybranych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych, funkcjonujących na terenie Miasta Grudziądza.

Ustalono, że MOPR nie posiadało wewnętrznej procedury kwalifikacyjnej a kandydaci do pełnienia tych ról poddawani byli badaniu zgodnie z wytycznymi ustawy. Przy powstawaniu środowisk obowiązywały jednakowe wewnętrzne zasady sprawdzenia i oceny warunków zarówno w sytuacji, kiedy kandydaci złożyli wnioski w sądzie, jak i wówczas, kiedy swoją gotowość zgłosili bezpośrednio u Organizatora. W przypadku otrzymania z Sądu zlecenia dotyczącego opiniowania kandydata, koordynator wizytował środowisko, gromadził niezbędne dokumenty, w tym opinię psychologiczną oraz sporządzał kartę informacyjną. Po zebraniu

dokumentów organizowano posiedzenie zespołu ds. wstępnej akceptacji, z którego sporządzano opinię. Następnie kierowano kandydatów na szkolenie.

W okresie kontrolowanym 1 kandydat złożył wniosek o wstępną kwalifikację na zasadach znowelizowanej ustawy wykorzystując opracowane przez organizatora własne wzory dokumentów.

Dokładny opis podejmowanych działań w tym zakresie przedstawiła Dyrektor MOPR w pisemnym Oświadczeniu.

MOPR zgodnie z zapisem art. 76 ust. 4 pkt 3 i 4, organizował szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze. W 2021 r. zorganizowano 2 szkolenia, w których łącznie wzięło udział 15 osób, a w 2022 r. zorganizowano 1 szkolenie dla 6 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. W 2023 r. do dnia kontroli nie zorganizowano żadnego szkolenia. W powyższych spotkaniach umożliwiono udział osobom pełniącym funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej, celem podwyższenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych. Łącznie w okresie objętym kontrolą przeszkolono 13 takich osób. Dodatkowo przeszkolono 2 kandydatów na rodzinę zastępczą zawodową.

Kursy dla rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych prowadziła p. ██████████ wg. Programu „Szansa dla dziecka”, rekomendowanego przez Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie decyzją Nr 1/2019/RZ z dnia 3 stycznia 2019 r. Natomiast szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej zorganizował Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu w ramach programu projektu partnerskiego „Rodzina w Centrum 3” a prowadziła Akademia Pro Europa, placówka kształcenia ustawicznego Fundacji Gospodarczej Pro Europa w Toruniu.

Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektor Ośrodka w dniu rozpoczęcia kontroli 3 rodziny, które zostały ustanowione przez Sąd Rejonowy w Grudziądzu do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej nie posiadały ukończonego szkolenia. Uzupełnienie braków poprzez zorganizowanie szkolenia planowane było na czerwiec 2023 r.

W kontrolowanym okresie wydano zaświadczenia kwalifikacyjne 17 kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej oraz 2 do zawodowej. Zaświadczenie kwalifikacyjne wydawane było na wniosek rodziny zastępczej i było zgodne ze wzorem rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego.

Przez cały kontrolowany okres MOPR, realizując obowiązek wynikający z art. 76 ust. 4 pkt 5 ustawy, zapewniało rodzinom zastępczym szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji oraz wsparcie uwzględniające ich potrzeby. Zajęcia prowadzone były przez psychologa MOPR, a zapraszano rodziny, które na opracowanej przez koordynatora ankiecie raz w roku zgłaszały określone potrzeby szkoleniowe i problematykę zajęć. Taką możliwość stwarzano również rodzinom zastępczym spokrewnionym. W 2021 r. zorganizowano 9 szkoleń dla 94 osób, w 2022 r. 7 szkoleń dla 89 osób, a w 2023 r. 3 szkolenia dla 20 osób.

Informacje na temat szkoleń oraz możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji przez środowiska zastępcze przedstawiła Dyrektor MOPR w Protokole przyjęcia wyjaśnień.

Zgodnie z Oświadczeniem Dyrektor MOPR w Grudziądzu, umieszczenie dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej odbywało się w myśl art. 36 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych. Pisemne

potwierdzenia wyrażenia zgody znajdowały się w skontrolowanej dokumentacji wychowanków.

Kontrola obejmowała również zagadnienia dotyczące przekazywania środowisku zastępczemu dokumentacji dziecka, zgodnie z art. 38a ustawy. Analiza teczek rodzin zastępczych wykazała, iż w MOPR w Grudziądzu posługiwano się protokołem zawierającym wszystkie elementy wymienione w ww. artykule, w którym odnotowywano informacje o posiadaniu lub przekazaniu przez rodziców zastępczych wybranych dokumentów wraz z datą. W przypadku dostarczenia dokumentów już po umieszczeniu dziecka, w tym diagnozy psychofizycznej, rodzic zastępczy uzupełniał protokół o wpis potwierdzający ich otrzymanie. Powyższą praktykę oceniono wysoko.

Na terenie Miasta Grudziądz w pierwszym dniu kontroli funkcjonowały 2 rodziny zastępcze zawodowe oraz 1 rodzinny dom dziecka. Informację na temat okresów obowiązywania umów przedstawiła Dyrektor MOPR w formie pisemnej.

Rodzina zastępcza niezawodowa państwa ██████████ została z dniem 2 listopada 2022 r. przekształcona w rodzinę zastępczą zawodową. W dokumentacji poza zawartym porozumieniem znajdował się wniosek rodziców zastępczych (ustny, zapisany w Protokole przyjęcia wniosku) oraz pozytywna opinia Koordynatora dotycząca przekształcenia.

Kontrolujący przeanalizowali Umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka i stwierdzili, że dokumenty spełniały wszystkie wymogi ujęte w art. 54 ust. 3 oraz art. 62 ust. 2 ustawy. Po wejściu w życie nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Umowy dostosowano do obowiązujących zapisów.

Stosownie do art. 85 ustawy rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż 2000 zł. Rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego - wynagrodzenie nie niższe niż 2600 zł. Dodatkowo w myśl art. 91 ustawy Rada Powiatu może w drodze uchwały podnieść wysokość minimalnego wynagrodzenia dla rodzin zawodowych oraz prowadzących rdd. Z kolei w oparciu o art. 86 ust. 1 ustawy, od dnia 1 kwietnia każdego roku kalendarzowego wysokość wynagrodzeń i świadczeń, ustalona w umowach, które opisują art. 54, 62 i 75 ustawy o wspieraniu rodziny, jest waloryzowana średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń dla pracowników państwowej sfery budżetowej nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń, określonym w ustawie budżetowej.

W Mieście Grudziądz Uchwałą Nr XXXIII/284/20 Rady Miejskiej Grudziądza z dnia 30 września 2020 r. ustalono minimalne wynagrodzenia, o których mowa w art. 85 ust. 1 ustawy. Dla rodzin zawodowych przyznano je na poziomie nie niższym niż 2.500 zł, a w przypadku prowadzących rodzinne domy dziecka na poziomie 2.800 zł. Po wejściu w życie nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, umowy zostały aneksowane i rodzinom zapewniono wynagrodzenia zgodne z aktualną regulacją prawną.

Zespół kontrolujący pozytywnie ocenił realizację zapisów ustawy związanych z zatrudnianiem osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Po złożeniu przez rodzinę wniosku z propozycją osoby do zatrudnienia, Prezydent Grudziądza zawierał przedmiotowe Umowy. Dokumentacja potwierdzała spełnianie

przez osobę wskazaną do zatrudnienia warunków, o których mowa w art. 64 ust. 5 ustawy. Po miesięcznym wykonaniu prac zleceniobiorca przedkładał Organizatorowi ewidencję czasu wykonania zlecenia z potwierdzeniem realizacji przyjętych zobowiązań przez rodzinę zastępczą. W okresie objętym kontrolą zatrudniono 1 osobę do pomocy w rodzinnym domu dziecka. Aktualna Umowa obowiązuje do 31 grudnia 2023 r.

W okresie objętym kontrolą w Grudziądzu, powołano jedną rodzinę pomocową. Wniosek w tym zakresie złożyła prowadząca rodzinny dom dziecka w związku z czasowym niesprawowaniem opieki związanym z wypoczynkiem. Analiza dokumentacji wykazała, że zachowano termin, o którym mowa w art. 69 ust. 1 ustawy, a umowa z rodziną pomocową zawierała wszystkie elementy z art. 75 ust. 1 ustawy. O zawartej umowie powiadomiono sąd, jednak informację w tym zakresie przekazała Kierownik Działu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej, a nie Dyrektor MOPR posiadająca upoważnienie do wykonywania tych czynności. Z tytułu powierzenia opieki dzieciom w rodzinie pomocowej MOPR wydatkował kwotę w wysokości 144, 52 zł brutto. Na wniosek rodziny pomocowej wypłacono również świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w tej rodzinie.

Żadna rodzina nie wnioskowała do Prezydenta Miasta Grudziądza o wyrażenie zgody na kontynuowanie lub podjęcie dodatkowego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, na podstawie art. 70 ustawy.

W myśl art. 53 ust. 1 ustawy, w rodzinie zastępczej zawodowej lub niezawodowej w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność i spełniają warunki z art. 37 ust. 2 ustawy. Pod opieką rodzinnego domu dziecka natomiast, stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy, może być nie więcej niż 8 podopiecznych. W razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rdd oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby osób. Wskazany limit nie dotyczy rodziny zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego, gdyż zgodnie z art. 58 ustawy rodzina taka przyjmuje dziecko, a odmówić przyjęcia może, ale nie musi, jeżeli łączna liczba umieszczonych w tej rodzinie dzieci przekroczy troje.

W Mieście Grudziądz w okresie objętym kontrolą nie zdarzały się sytuacje związane z przekroczeniem dopuszczalnej liczby dzieci.

Podczas kontroli zbadano wykonywanie zapisów art. 83 i 84 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. przyznawanie dofinansowań, świadczeń i środków finansowych dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. W Mieście Grudziądz decyzje w przedmiotowej sprawie na podstawie udzielonego upoważnienia wydawała Dyrektor MOPR lub inne upoważnione osoby.

Szczegółowych informacji w tym zakresie (ilości oraz wysokości świadczeń) udzieliła Dyrektor MOPR w Protokole przyjęcia wyjaśnień.

W zakresie realizacji art. 180 pkt 10 ustawy o wspieraniu rodziny tj. zapewnienia przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku badań lekarskich, zgodnie z pisemnym Oświadczeniem Dyrektor MOPR, koordynatorzy kierowali osoby sprawujące pieczę zastępczą do lekarza pierwszego kontaktu, jak również do lekarzy

specjalistów, wspierając rodziny w pozyskiwaniu szybkich terminów wizyt. Ponadto, po rozszerzeniu współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, wszystkie dzieci miały sporządzaną diagnozę psychofizyczną, termin której ustalony był przez koordynatora lub rodzica zastępczego. W kwestii dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy Oświadczenie złożyła Dyrektor Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych. W przypadku interwencyjnego umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, zgodnie z obowiązującą procedurą odbywają się konsultacje lekarskie zgodnie w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym w celu oceny stanu zdrowia i kondycji dziecka, natomiast pozostałe dzieci odbywają konsultacje lekarskie w POZ zgodnie z ich potrzebami.

W myśl art. 128 ustawy, organizator rodzinnej pieczy zastępczej ocenia rodzinę zastępczą oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka. Pierwszej oceny dokonuje nie później niż przed upływem roku od umieszczenia u nich pierwszego dziecka, kolejnej po upływie roku od pierwszej oceny, a następnych nie rzadziej niż co 3 lata, do czego zobowiązuje art. 134 ust. 1 i 2 ustawy. Ocenie podlegają predyspozycje do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakość dotychczas wykonywanej pracy (art. 132 ww. ustawy), a przeprowadza się ją przy konsultacji co najmniej z koordynatorem rodzinnej pieczy oraz asystentem rodziny pracującym z rodziną dziecka (art. 133 ustawy). W Mieście Grudziądz, w celu potwierdzenia konsultacji z asystentem, kierowano pismo do OPS w miejscu zamieszkania rodziców biologicznych dziecka przebywającego w pieczy z prośbą o wydanie oceny pracy z rodziną. Organizator pieczy opracowywał pisemną Ocenę rodziny zgodnie z wymogami zawartymi w art. 132 ww. ustawy, którą przekazywał rodzicom zastępczym, wraz z informacją o możliwości złożenia zastrzeżeń do Starosty. Dokument wysyłał dodatkowo do Sądu Rejonowego w Grudziądzu. W okresie kontrolowanym żadna rodzina nie złożyła zastrzeżeń ani nie wydano negatywnej oceny. Terminowość ich dokonywania zespół kontrolujący ocenił pozytywnie.

W trakcie czynności kontrolnych zwrócono uwagę, iż tworzący rodzinę zastępczą spokrewnioną [REDAKTOR] otrzymali 27 grudnia 2021 r. ocenę pozytywną pomimo braku wydania opinii psychologicznej dla p. [REDAKTOR] o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia powyższej funkcji, która jest potwierdzeniem zdolności do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem oraz wpływa na rękojmię prawidłowej opieki nad dzieckiem. Podkreślić należy, że rodzina została ustanowiona przez sąd pomimo negatywnego zaopiniowania przez MOPR.

Zdaniem psychologa, dopuszczenie się w przeszłości czynów karalnych oraz przyznanie się przez kandydata do zażywania narkotyków (marihuany) świadczy o braku rękojmi i dyskwalifikuje go w kontekście pełnienia przez niego roli rodzica zastępczego, dlatego psycholog nie podjął czynności w celu ustalenia jego predyspozycji i motywacji. Dodatkowo z treści oceny wynika również, że p. [REDAKTOR] pracuje za granicą, a do kraju przyjeżdża na okres około tygodnia co 2-3 miesiące. Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, wątpliwość kontrolujących budzi fakt pozytywnego ocenienia p. [REDAKTOR] pod kątem predyspozycji do pełnienia funkcji oraz jakości wykonywanej pracy.

Ponadto, zgodnie z zapisami art. 41 ust. 2 ustawy, rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoba, o których mowa w ust. 1 będący wstępni lub rodzeństwem dziecka. W opisanym przypadku to p. [REDAKTOR] jako siostra jest spokrewniona z małoletnimi. Kontrolujący rekomendują złożenie wniosku przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

planu pomocy dziecku. Analiza przedstawionej do kontroli dokumentacji potwierdziła, że Plany opracowywano w konsultacji z rodziną zastępczą oraz asystentem rodziny, pracującym z rodziną biologiczną dziecka, a w przypadku braku współpracy rodziców biologicznych z asystentem, przy tworzeniu Planu współpracowano z lokalnym dla rodziców biologicznych Ośrodkiem Pomocy Społecznej. W sytuacji braku współpracy rodziców z OPS umieszczano w dokumencie informację.

Plan zawierał datę sporządzenia, bez wskazania daty jego obowiązywania. Zespół kontrolujący sugeruje, aby Plany tworzyć na krótsze okresy, np. do 3 r.ż., na czas nauki przedszkolnej, wczesnoszkolnej, szkoły podstawowej, ponadpodstawowej i do pełnoletności.

Wyznaczano jeden z trzech celów głównych: powrót dziecka do rodziny, umieszczenie dziecka w rodzinie przysposabiającej lub przygotowanie dziecka do usamodzielnienia, działania długoterminowe i krótkoterminowe (w większości sprawdzanych planów takie same dla każdego dziecka) oraz działania szczegółowe w 8 obszarach: *sytuacja prawna dziecka, utrzymanie kontaktów z rodziną- potrzeby dziecka, potrzeby w sferze opiekuńczej, rozwojowej, emocjonalnej, potrzeby dziecka w relacjach społecznych i funkcjonowanie w grupie i środowisku rówieśniczym i szkolnym, rozwój edukacyjny dziecka, zdrowie i inne*. W każdym z obszarów opisano *stan w momencie opracowywania planu, co chcemy osiągnąć?, sposób w jaki chcemy osiągnąć zamierzone cele, termin realizacji oraz osoby odpowiedzialne*. Pozytywnie oceniono samą konstrukcję dokumentu, jednak zwrócono uwagę na duży stopień ogólności i brak indywidualizacji Planu. Założenia wynikające z treści były w większości takie same bez względu na wiek i sytuację osobistą dziecka. Dotyczy to w szczególności działań długoterminowych oraz działań krótkoterminowych. Dodatkowo, zdaniem inspektorów, nie ma zasadności planować działań w przypadku stwierdzenia braku potrzeb w tym zakresie.

Zespół kontrolujący zwrócił również uwagę, iż termin realizacji to określony czas, konkretna data, która umożliwi ocenę efektywności podejmowanych działań oraz możliwość ich weryfikacji. Ponadto dla wychowanka pozostającego w dotychczasowej pieczy zastępczej po 18 r.ż. zgodnie z warunkami ujętymi ww. ustawie obowiązuje Indywidualny Program Usamodzielnienia, więc uwzględnianie okresu po osiągnięciu pełnoletności w terminie realizacji określonego zadania w Planie wydaje się bezzasadne. Zespół kontrolujący sugeruje również aby nie umieszczać w PPD działań, które wg. koordynatora powinna wykonać sama rodzina biologiczna dziecka, a także nie przypisywać jej odpowiedzialności za realizację.(plan dla ██████████ ██████████)

W związku z tym, że w planach nie określano terminu jego obowiązywania tworzono liczne jego modyfikacje. Karty Modyfikacyjne Planów Pomocy Dziecku, opracowane najczęściej po posiedzeniu Zespołu w sprawie okresowej oceny sytuacji dziecka, jeśli jego zdaniem zaistniała taka potrzeba. Zmiany uwzględniały nie tylko cele, ale również działania konieczne do ich osiągnięcia. Nie modyfikowano działań długo i krótkoterminowych.

Pozytywnie oceniono dokonywanie *Oceny końcowej planu pomocy dziecku*, która zawierała informacje dotyczące *stopnia realizacji przyjętych, niezrealizowanych celów, występujących trudności w realizacji planu oraz obecną sytuację osoby*.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Grudziądz realizował obowiązek dokonywania oceny sytuacji dziecka. Z posiedzenia tworzono dokument pn. *Informacja o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej*,

sytuacji rodziny dziecka, sytuacji rodziny zastępczej oraz opinia dotycząca zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, który wysyłany był do sądu, realizując tym samym zapisy art. 47 ust. 5 oraz 131 ust. 2 ustawy. Do posiedzenia zespołu ds. oceny sytuacji dziecka zapraszano osoby ujęte w art. 130 ust. 1 ustawy, które potwierdzały udział własnoręcznym podpisem. W przypadku nieobecności którejś z wymienionych osób umieszczano na protokole taką informację.

Druk oceny opisywał realizację art. 129 ustawy w zakresie celów dokonania oceny. Stwierdzono jednak brak wyraźnego odniesienia się w części dokumentów do pkt 4 i 7 powyższego artykułu, tj. monitorowania procedur adopcyjnych oraz informacji o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie ustawy Prawo oświatowe, przepisów o działalności leczniczej lub o pomocy społecznej. Zespół kontrolujący przyjął wyjaśnienia Kierownika Działu, jednak sugeruje zajęcie stanowiska w każdym obszarze.

Zgodnie z nowelizacją ustawy informację o zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej Organizator przekazywał także do ośrodka adopcyjnego odpowiedzialnego za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego.

Terminowość dokonania ocen, również dla dzieci do 3 r. ż., zachowywana była zgodnie z art. 131 ust 1 ustawy.

W Mieście Grudziądz realizowano art. 4a ustawy o wspieraniu rodziny, tj. obowiązek wysłuchania dzieci. Zgodnie z Oświadczeniem Dyrektora MOPR, koordynatorzy podczas kontaktu z rodziną wysłuchiwali dziecko w kwestii dalszego pobytu w rodzinie zastępczej jeżeli wiek i stopień dojrzałości na to pozwalał. Potwierdzenia znajdowały się w notatkach koordynatora ze spotkań oraz w ocenach sytuacji dziecka. Ponadto koordynator rodzinnej pieczy przy tworzeniu PPD lub jego modyfikacji wysłuchiwał dziecko, co miało swoje odzwierciedlenie w ww. dokumentacji. Dodatkowo, przy zgłaszaniu dziecka do ośrodka adopcyjnego sporządzano stosowne Oświadczenia podpisywane zarówno przez osobę małoletnią jak i opiekunów zastępczych.

Zespół kontrolujący ocenił wykonywanie zadania związanego ze składaniem wniosku o wydanie zarządzeń wobec dziecka, które przebywa w pieczy 18 miesięcy, tj. zapisów art. 47 ust. 7 ustawy. Ustalono, że w Mieście Grudziądz składano wskazane wnioski, dołączając do nich wymaganą opinię gminy lub podmiotu prowadzącego pracę z rodziną biologiczną dziecka oraz opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny, kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie obowiązany do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej ma obowiązek dochodzić świadczeń alimentacyjnych w przypadku, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy upłynął rok. Dyrektor MOPR w Grudziądzu, w przypadku braku wcześniejszego złożenia wniosku przez opiekunów zastępczych, podejmowała działania w tym zakresie. W 2021 r. złożono 6 pozwów o alimenty, w 2022 r. 31, a w 2023 r. do dnia kontroli 6. Skutkiem rozpatrzonych pozwów było 21 wydanych wyroków, 7 zawartych ugód, 4 umorzone postępowania, a 11 spraw nadal było w toku. W przypadku dobrowolnego przekazywania alimentów przez rodziców biologicznych dziecka umieszczonego w pieczy odstępowano od złożenia pozwu do Sądu. Jednocześnie monitorowano ich przekazywanie pobierając od opiekunów zastępczych stosowne Oświadczenia.

Szczegółowych informacji w tym zakresie udzieliła Dyrektor MOPR w formie pisemnej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, wykonując zapis art. 76 ust. 4 pkt 16 ustawy, współpracował z Kujawsko-Pomorskim Ośrodkiem Adopcyjnym w Toruniu, gdzie wraz ze zgłoszeniem przekazywał dokumentację wymienioną w art. 139a ustawy. Łącznie w okresie objętym kontrolą do Ośrodka Adopcyjnego zgłoszono 43 dzieci. W okresie kontrolowanym 21 postępowań zakończyło się zakwalifikowaniem dziecka do adopcji, 8 – brakiem kwalifikacji a 6 postępowań było w toku. Najczęstszymi powodami przyczyniającymi się do braku kwalifikacji były: wiek dziecka, więzi dziecka z rodzicami zastępczymi, możliwość wychowania dziecka w najbliższej rodzinie spokrewnionej, brak zgody dziecka lub opiekuna prawnego na przysposobienie. Na pierwszy dzień kontroli 3 dzieci wolnych prawnie nie zostało zgłoszonych do adopcji z uwagi brak zakończenia postępowania w sprawie wyznaczenia opiekuna prawnego.

Dzieci z uregulowaną sytuacją prawną przebywające w instytucjonalnej pieczy zastępczej zgłaszane były do Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Adopcyjnego w Toruniu przez Centrum Pomocy Dziecku i Poradnictwa Rodzinnego w Grudziądzu.

Pisemne informacje w tym zakresie przekazała Dyrektor Ośrodka.

- **Instytucjonalna forma pieczy zastępczej.**

Na terenie Miasta Grudziądza na dzień 10 maja 2023 r. funkcjonowało 10 placówek opiekuńczo-wychowawczych będących w strukturach Centrum Pomocy Dziecku i Poradnictwa Rodzinnego, których łączna regulaminowa liczba wynosiła 116, a umieszczonych dzieci było 117. W placówce socjalizacyjnej przy ul. Lotniczej 15/8 przekroczono regulaminowy limit 8 wychowanków o jedno miejsce, z uwagi na fakt iż jeden wychowanek przebywał w DPS. Stosownie do art. 15 zzzzzj ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych nie wymagało zgody Wojewody.

V. Tworzenie warunków do powstawania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, rodzin pomocowych.

MOPR w Grudziądzu realizując zapis art. 180 pkt 4 ustawy podejmowało intensywne działania mające na celu promocję rodzicielstwa zastępczego. Z inicjatywy Kierownika Działu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej MOPR w Grudziądzu i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadzono dwie kampanie społeczne: „Pomaganie jest w modzie – zostań rodziną zastępczą” realizowaną w od maja 2021 r. do maja 2022 r. i „Podaruj dzieciom przyszłość – zostań rodziną zastępczą” czas realizacji od lipca 2022 r. do czerwca 2023 r. Ponadto na terenie miasta za pośrednictwem lokalnych środków społecznego komunikowania podejmowano następujące działania:

- ogłaszano nabory kandydatów na rodziców zastępczych, prezentowano przebieg działań promocyjnych rodzicielstwa zastępczego w Grudziądzu wraz z podsumowaniem działań,
- emitowano spot reklamowy z udziałem Prezydenta Grudziądza i dzieci z rodzin zastępczych,

- rozdysponowano 300 ulotek z apelem o zgłaszanie się kandydatów na rodziny zastępcze, 500 sztuk ekotoreb z hasłem kampanii oraz gadżety i cukierki z nadrukiem dotyczącym projektu,
- rozwieszano plakaty w autobusach komunikacji miejskiej,
- cyklicznie publikowano w broszurze wydawanej przez UM „Pokochaj Grudziądz” materiały związane z pieczą zastępczą,
- corocznie przygotowywano kalendarz ścienny, który był dystrybuowany w instytucjach na terenie miasta.

Dodatkowo podczas ważnych wydarzeń w Mieście organizowano punkty informacyjne, gdzie rozdawano materiały promocyjne. Ponadto w 2022 r. miało miejsce uroczyste otwarcie nowego lokum dla rodzinnego domu dziecka. Relacje z powyższych wydarzeń emitowane były w lokalnej telewizji kablowej.

W dniu 25 listopada 2022 r. pracownicy MOPR uczestniczyli w Konferencji Naukowo-Szkoleniowej „Dziecko Krzywdzone - problem interdyscyplinarny” zorganizowanej pod patronatem Rzecznika Praw Dziecka oraz Prezydenta Grudziądza. Tematem spotkania było przedstawienie problematyki dziecka krzywdzonego oraz kwestie umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Grudziądza.

Poza szeroką promocją rodzicielstwa zastępczego Ośrodek realizował projekt unijny „Rodzina w Centrum” w partnerstwie z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Toruniu i 23 powiatami oraz miastami na prawach powiatu z terenu województwa kujawsko-pomorskiego oraz Fundacją na rzecz rozwoju dzieci niepełnosprawnych „Daj szansę”, w ramach którego uczestnikom projektu, w tym rodzinom zastępczym oferowano pomoc specjalistyczną w zakresie poradnictwa rodzinnego, warsztatów wzmacniających kompetencje rodzicielskie i grup wsparcia.

Szczegółowy opis promowania rodzicielstwa zastępczego przedstawiła Dyrektor MOPR w protokole przyjęcia wyjaśnień. Działania Ośrodka na rzecz promowania rodzicielstwa zastępczego zespół kontrolujący ocenił wysoko.

VI. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez organizowanie specjalistycznego poradnictwa, pomocy wolontariuszy.

Realizując zadanie z art. 76 ust. 4 pkt 14 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Organizator pieczy w Grudziądzu zapewniał osobom pełniącym funkcję rodziny zastępczej pomoc w postaci poradnictwa specjalistycznego. Pomoc psychologiczną udzielano zależnie od potrzeb zgłaszanych przez rodziców zastępczych lub dostrzeżonych i zasugerowanych rodzinie zastępczej przez koordynatora. W kontrolowanym okresie porad udzielało 2 psychologów w miejscu zamieszkania rodziny, na terenie MOPR lub telefonicznie. Natomiast poradnictwo prawne świadczyło 2 radców prawnych w siedzibie Ośrodka. W ramach projektu „Rodzina w Centrum 3” osobom biorącym w nim udział oferowano możliwość skorzystania z indywidualnego poradnictwa prawnego, psychologicznego, psychiatrycznego i pedagogicznego.

Ilość udzielonych porad dla rodzin zastępczych w siedzibie MOPR w Grudziądzu:

2021 r.: psychologiczne - 80 rodzin, prawne - 3 rodziny,

2022 r.: psychologiczne 27 -rodzin , prawne 7 rodzin,

2023 r. : psychologiczne 12 rodzin, prawne – 2 rodziny, .

Ilość udzielonych porad dla rodzin zastępczych w ramach „Rodzina w Centrum 3”:
2021 r.: psychologiczne -14 rodzin, psychiatryczne - 3 rodziny, pedagogiczne - 7 rodzin,
2022 r.: psychologiczne -13 rodzin, psychiatryczne - 2 rodziny , pedagogiczne - 11 rodzin,
2023 r.: psychologiczne – 6 rodzin, pedagogiczne – 3 rodziny.

Poza wymienionymi powyżej możliwościami wsparcia rodziny zastępcze korzystały z szerokiej oferty poradnictwa specjalistycznego na terenie miasta Grudziądz: Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży, Poradni Psychiatrii Dziecięcej, Ośrodka Profilaktyki Uzależnień Dzieci i Młodzieży, Specjalistycznej Poradni „Nadzieja”, Dziennego Oddziału Rehabilitacji Psychiatrycznej Dzieci i Młodzieży „Ludzik” oraz Kujawsko-Pomorskiego Centrum Wsparcia Psychologicznego w Grudziądzu.

W okresie objętym kontrolą na terenie Miasta nie organizowano pomocy wolontariuszy.

Informacje oraz dane ilościowe w zakresie poradnictwa udzieliła Dyrektor MOPR w formie pisemnej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Grudziądzu zapewniał rodzinom zastępczym pomoc w formie grup wsparcia. W 2021 r. kontynuowano projekt socjalny pt. „Wzajemna pomoc”, mający na celu udzielania pomocy rodzinom zastępczym w nawiązywaniu wzajemnego kontaktu. Cykliczne spotkania były platformą do integracji oraz wymiany doświadczeń związanych z opieką nad przyjętymi dziećmi. Również w tym samym roku w ramach projektu „Rodzina w Centrum 3” na terenie MOPR zorganizowano 2 grupy wsparcia, w których wzięło udział 8 rodzin zastępczych i 1 osoba prowadząca rodzinny dom dziecka.

Z kolei 2022 r. na terenie Centrum Edukacji Ekologicznej zorganizowano 3 grupy wsparcia, w których wzięło udział 20 rodzin zastępczych. Nadto 14 rodzin uczestniczyło w projekcie „Rodzina w Centrum 3”.

W 2023 r. do dnia kontroli z wyżej wymienionym projekcie wzięło udział 14 rodzin zastępczych i 1 osoba prowadząca rodzinny dom dziecka.

VII. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz powoływanie centrów do obsługi placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Na terenie Miasta Grudziądz nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, natomiast placówki opiekuńczo-wychowawcze na terenie Miasta funkcjonują w strukturze Centrum Pomocy Dziecku i Poradnictwa Rodzinnego w Grudziądzu. Centrum zapewnia wspólną obsługę administracyjną, organizacyjną i ekonomiczną placówek.

VIII. Działalność koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie na dzień rozpoczęcia kontroli pracowało 8 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, a także starszy pracownik socjalny w zastępstwie za wykonującego zadania koordynatora specjalistę pracy socjalnej.

Zgodnie z art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką więcej niż 15 rodzin zastępczych. Z Oświadczenia Dyrektor MOPR wynika, że w Mieście Grudziądz wobec koordynatorów Organizator pieczy zachowywał obowiązujące limity i mieli oni pod opieką nie więcej niż 15 rodzin. Starszy

pracownik socjalny sprawował z kolei opiekę nad 1 rodziną spokrewnioną, która zrezygnowała ze wsparcia koordynatora.

Analiza dokumentacji Organizatora pieczy na terenie Miasta potwierdziła prawidłową realizację zadania wynikającego z art. 77 ust. 1 ustawy, stanowiącego, że rodziny zastępcze obejmowane są na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Zgodnie z ust. 2 ww. art. ustawy, koordynatora wyznacza organizator pieczy po zasięgnięciu opinii tej rodziny. Sprawdzono, że w Mieście Grudziądz rodziny składały wnioski o objęcie ich opieką koordynatora, a następnie Kierownik Działu proponował wyznaczenie konkretnego pracownika, następnie rodzina pisemnie potwierdzała swoją opinię na temat decyzji. W Mieście Grudziądz pozytywna opinia na temat współpracy z danym koordynatorem tożsama była z wyznaczeniem tego pracownika dla konkretnej rodziny. Zespół kontrolujący zasugerował jednak uzupełnienie dokumentu o formalne jego wyznaczenie.

Koordynatorzy wizytowali środowisko średnio raz w miesiącu i odnotowywali spotkania z rodziną na przyjętym w Ośrodku druku pt.: „*Notatka kontaktu z rodziną zastępczą w środowisku/MOPR/telefoniczna*”. Dokument, oprócz daty, formy kontaktu i danych rodziny zastępczej zawierał 20 ramowych zagadnień, do których pracownik odnosił się w trakcie spotkania.

Swoją pracę koordynatorzy dokumentowali również w dokumencie pod nazwą „*Czynności podejmowane w tygodniu przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w przedziale czasowym od godz. 7.00- do godz. 20*”, w której zapisywano wszystkie czynności w trakcie zadaniowego czasu pracy z podziałem na dni.

Zespół kontrolujący zbadał realizację zadań zawartych w art. 77 ust. 3 pkt 1–7 ustawy. Na podstawie sprawdzanej dokumentacji stwierdzono podejmowanie przez koordynatorów oraz starszy pracownik socjalny (wykonujący zadania koordynatora) działań we wszystkich obszarach wymienionych w przytoczonym artykule. Potwierdzają to również pisemne wyjaśnienia pracowników.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w okresie objętym kontrolą podnosili swoje kwalifikacje, realizując zapis art. 77 ust. 5 ustawy.

IX. Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych na jego terenie lub na terenie innego powiatu.

Zgodnie z art. 80 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny z uwzględnieniem Obwieszczenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej z dnia 10 marca 2021 r., a później z dnia 28 lutego 2022 r., Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Grudziądzu wypłacał świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej, niezawodowej i zawodowej. Na pierwszy dzień kontroli ich wysokość wynosiła odpowiednio w rodzinie spokrewnionej – 785 zł, w niezawodowej i zawodowej - 1189 zł.

Podczas czynności kontrolnych zwrócono jednak uwagę na Postanowienie Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 19 sierpnia 2019 r. o umieszczeniu małoletnich [REDAKTOWANE] pod pieczę ich siostry p. M.K. oraz Postanowienie tego samego Sądu z dnia 18 stycznia 2021 r. ustanawiające M. i B. K. rodziną zastępczą. W tej sytuacji świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dzieci przyznano od dnia 18 stycznia 2021 r., pomimo tego, że małoletni faktycznie przebywali w rodzinie również podczas obowiązywania wcześniejszego Postanowienia.

Zgodnie z interpretacją MPiPS z dnia 30 marca 2020 r. dotyczącą przepisów na temat przekazywania świadczeń i dodatków na pokrycie kosztów utrzymania dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej, pieniądze środowisku należą się od dnia faktycznego przejścia obowiązków związanych z opieką i wychowywaniem dziecka przez rodzinę wskazaną w orzeczeniu sądowym niezależnie od daty uprawomocnienia się tego orzeczenia. Ważnym też jest, że zarządzenia wydane na podstawie art. 109 k.r.o. nie są jedynymi orzeczeniami, na podstawie których może dochodzić do umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej. Taki charakter mają także zarządzenia tymczasowe wydane w sprawie ograniczenia władzy rodzicielskiej w trybie zabezpieczenia na czas trwającego postępowania, których podstawę stanowią przepisy k.p.c. W swojej interpretacji MPiPS przytacza argumenty z uzasadnienia wyroku NSA z dnia 12 czerwca 2015 r., I OSK 1411/14 i WSA w Poznaniu z 22 października 2015 r., sygn. akt IV SA/Po 345/15, podkreślając, że w przypadku wątpliwości czy dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej, wskazane będzie wystąpienie do sądu o wykładnię orzeczenia. W wystąpieniu podkreślić wówczas należy, że jego treść ma decydujący wpływ na przyznanie świadczenia z art. 80 ustawy o wspieraniu rodziny oraz dodatków do tego świadczenia dla osób sprawujących pieczę zastępczą.

Po analizie przedstawionego materiału kontrolujący w rozmowie zwrócili uwagę na niewłaściwy termin wypłaty świadczenia związanego z utrzymaniem dzieci

W 2021 r. świadczeniami na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych objęto łącznie 120 rodzin zastępczych, w których wychowywało się 169 dzieci, w tym:

- 71 rodzin zastępczych spokrewnionych dla 90 dzieci,
- 47 rodzin zastępczych niezawodowych dla 68 dzieci,
- 1 rodzinę zastępczą zawodową dla 6 dzieci,
- 1 rodzinny dom dziecka dla 5 dzieci.

Kwota wypłaconej pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w 2021 r. wyniosła 1 521 953 zł. Dodatkowo wypłacono świadczenia na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka, w tym niepełnosprawnego, łącznie w kwocie 41 859 zł.

W 2022 r. świadczeniami na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych objęto 119 rodzin, w których wychowywało się 167 dzieci, w tym:

- 70 rodzin zastępczych spokrewnionych dla 83 dzieci,
- 46 rodzin zastępczych niezawodowych dla 73 dzieci,

- 2 rodziny zastępcze zawodowe dla 6 dzieci,
- 1 rodzinny dom dziecka dla 5 dzieci.

Kwota wypłaconej pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w 2022 r. wyniosła 1 619 76 zł., a świadczenia na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka, w tym niepełnosprawnego, łącznie opiewały na 776 266 zł.

W 2023 r. do dnia kontroli wypłacono 332 323,94 zł na pokrycie kosztów utrzymania 138 dzieci w 106 środowiskach rodzinnych (83 dzieci w 65 rodzinach spokrewnionych, 57 dzieci w 38 rodzinach niezawodowych, 4 w 1 rodzinie zawodowej i 4 w 1 rodzinnym domu dziecka).

Na terenie innych powiatów w latach 2021-2023 do dnia kontroli pod opieką rodzin zastępczych przebywało łącznie 155 dzieci pochodzących z Miasta Grudziądza, za co zapłacono 1 428 976,14. W tym samym czasie na terenie Miasta Grudziądza opiekowano się łącznie 33 dziećmi z innych powiatów, za co otrzymano zwrot kosztów w kwocie 39 208 zł.

W latach 2021 – 2023 łącznie za pieczę instytucjonalną realizowaną w innych powiatach dla 66 własnych dzieci zapłacono 2 695 333 63 zł.

Świadczenia i dodatki dla środowisk zastępczych MOPR przyznawało w myśl art. 88 ust. 1 ustawy na ich wniosek.

Zgodnie ze zmianami, wprowadzonymi do ustawy o wspieraniu rodziny ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, rodzinie zastępczej do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia, przyznano dodatek w wysokości 500 zł miesięcznie, zwany „dodatkiem wychowawczym”. W roku 2021 w Mieście Grudziądz wypłacono go dla 142 wychowanków, przebywających w 89 rodzinach (łącznie 685 274,15 zł), w roku 2022 do dnia 31 maja dla 122 wychowanków z 84 rodzin (w kwocie 275 040,33 zł).

X. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych, o których mowa w art. 180 pkt 14 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1195).

W okresie poddanym kontroli MOPR w Grudziądzu z zachowaniem wymaganego terminu sporządzało sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres:

- od 1 stycznia do 30 czerwca 2021 r. - przekazane do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 30 lipca 2021 r.,
- od 1 lipca do 31 grudnia 2021 r. - przekazane zostało do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 31 stycznia 2022 r.,
- od 1 stycznia do 30 czerwca 2022 r. - przekazane zostało do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 29 lipca 2022 r.,
- od 1 lipca do 31 grudnia 2022 r. - przekazane zostało do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 31 stycznia 2023 r.

Kwartalne sprawozdanie z realizacji dodatku wychowawczego i dodatku do zryczałtowanej kwoty, o czym mowa w przywołanym wyżej rozporządzeniu MRiPS, za 2021 - 2022 r. przekazane zostały do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy za okres:

- od 1 stycznia do 31 marca 2021 r. - w dniu 15 kwietnia 2021 r.,
- od 1 kwietnia do 30 czerwca 2021 r. - w dniu 15 lipca 2021 r.,
- od 1 lipca do 30 września 2021 r. - w dniu 15 października 2021 r.,
- od 1 października do 31 grudnia 2021 r. - w dniu 14 stycznia 2022 r.,
- od 1 stycznia do 31 marca 2022 r. - w dniu 14 kwietnia 2022 r.,
- od 1 kwietnia do 30 czerwca 2022 r. - w dniu 15 lipca 2022 r.,
- od 1 lipca do 30 września 2022 r. - w dniu 13 października 2022 r.,
- od 1 października do 31 grudnia 2022 r. - w dniu 9 stycznia 2023 r.

XI. Ponoszenie odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz przekazywanie do BIG informacji, o których mowa w art. 193 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 194 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed jego umieszczeniem w pieczy zastępczej, po przeprowadzeniu postępowania wszczętego ma wniosek lub z urzędu, w formie decyzji administracyjnej ustala wysokość opłaty rodziców biologicznych za pobyt dziecka w pieczy. Na podstawie art. 182 ust. 3 ustawy do wydawania decyzji w swoim imieniu może upoważnić kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie. W Mieście Grudziądz upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych posiadały: Dyrektor MOPR, Kierownik Działu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej oraz Z-ca Kierownika Działu.

Rada Miejska w Grudziądzu, realizując zapis art. 194 ust. 2 w drodze Uchwały Nr XXIII/45/12 z 28 marca 2012 r. określiła szczegółowe warunki umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Po zapoznaniu się z sytuacją majątkową, rodzinną i zdrowotną osób zobowiązanych do ponoszenia opłaty, wydawano przedmiotowe decyzje.

Stosownie do art. 193 ust. 8 ustawy w przypadku powstania zaległości z tytułu nieponoszenia przez osoby zobowiązane opłaty za okres dłuższy niż 12 miesięcy, starosta przekazuje do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o powstaniu tej zaległości. Zgodnie z Oświadczeniem Dyrektor MOPR w okresie objętym kontrolą nie przekazywano do BIG danych o powstałych zaległościach z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dzieci w pieczy za okres dłuższy niż 12 miesięcy, gdyż termin ten nie upłynął.

XII. Sprawowanie kontroli.

Na podstawie art. 38b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zarząd powiatu sprawuje kontrolę nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami

zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. Zarząd może upoważnić, w formie pisemnej, do sprawowania kontroli członka zarządu powiatu, pracownika urzędu oraz kierownika jednostki organizacyjnej powiatu. W mieście na prawach powiatu zadania zarządu wykonuje prezydent.

W pisemnym wyjaśnieniu Dyrektor Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych poinformowała, iż pracownicy Wydziału przeprowadzają przedmiotowe kontrole w oparciu o imienne upoważnienia Prezydenta Grudziądza udzielane każdorazowo przed daną kontrolą. W latach 2021-2022 ww. nie były realizowane z uwagi na okres pandemii i stanu zagrożenia epidemicznego COVID-19 oraz częściowe zdalne wykonywanie pracy przez pracowników Urzędu.

Plan kontroli Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych na 2023 r. obejmuje min. kontrolę problemową MOPR oraz CPDiPR z zakresu spełniania obowiązku sprawdzania w Rejestrze Sprawców Przestępstw na tle Seksualnym z dostępem ograniczonym osób o których mowa w art. 7b ustawy z wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kontrola przewidziana jest w II połowie b.r. Ponadto podjęto czynności zmierzające do uruchomienia w II półroczu b.r. kontroli rodzin zastępczych jak i osób prowadzących rodzinny dom dziecka.

Ponadto, nadzór nad działalnością MOPR realizowany jest na bieżąco, m.in. poprzez przedkładanie corocznych sprawozdań, regularne spotkania, często z Wiceprezydentem Miasta.

XIII. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187 ust. 1 ustawy.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Grudziądzu nie realizował zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z uwagi na brak ich ogłoszenia przez MRiPS.

XIV. Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy.

Na terenie Miasta Grudziądza w okresie objętym kontrolą nie przebywały dzieci cudzoziemskie o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy

Zgodnie natomiast z ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w okresie od 31 maja 2022 r. do 21 lutego 2023 r. w placówce opiekuńczo-wychowawczej przebywało 1 dziecko będące obywatelem Ukrainy, małoletni od 21 lutego przebywa w rodzinie zastępczej niezawodowej. Jego pobyt jest finansowany z budżetu państwa, stosownie do art. 27 ust. 17 ww. ustawy.

XV. Osoby pełnoletnie w pieczy zastępczej.

Zarówno w rodzinnej jak i instytucjonalnej pieczy zastępczej, po spełnieniu ustawowych warunków, mogą przebywać i korzystać z pomocy osoby pełnoletnie. Według stanu na 10 marca 2023 r. w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie miasta Grudziądz było 28 wychowanków pełnoletnich, a w pieczy instytucjonalnej 4 osoby.

Zespół kontrolujący przeprowadził analizę dokumentacji, związanej z pobytem osób pełnoletnich w pieczy zastępczej. Działania PCPR w zakresie realizacji art. 145 ust. 2 i 4 ustawy

oceniono pozytywnie. W aktach znajdowały się dokumenty potwierdzające terminowe wskazanie opiekunów usamodzielnień, ich pisemne zgody na pełnienie tej funkcji oraz indywidualne programy usamodzielnienia wychowanków, przygotowane w wyznaczonym okresie i zatwierdzone Kierownika Działu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej MOPR.

W myśl art. 37 ust. 2 ustawy wychowankowie, którzy osiągnęli pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, mogą nadal w niej pozostać za zgodą dotychczasowych opiekunów. Na pozostanie takich osób w rodzinach na terenie Miasta Grudziądz zgody udzielano w formie pisemnej.

W trakcie kontroli stwierdzono, iż na terenie Miasta Grudziądz na pierwszy dzień kontroli funkcjonowały 22 rodziny zastępcze opiekujące się wyłącznie pełnoletnimi wychowankami. Wszystkie rodziny niezawodowe, w których oni przebywali, wpisane zostały do Rejestru rodzin zastępczych przekazanego do Sądu.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej w okresie objętym kontrolą dokonywał ocen rodzin sprawujących opiekę wyłącznie nad pełnoletnimi wychowankami, zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rodziny objęte były wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który wspierał wychowanków w wyborze ścieżki edukacyjnej, motywował do kontynuowania nauki informował o możliwościach uzyskania pomocy w Ośrodku i monitorował przebieg procesu usamodzielniania wychowanka. Ponadto pomagał w zapewnieniu odpowiednich warunków mieszkaniowych pomagając w złożeniu wniosku do Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Nieruchomościami o najem mieszkania z zasobów Miasta.

XVI. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym oraz finansowanie pomocy.

MOPR w Grudziądzu przyznawał pomoc osobom usamodzielnianym opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze, określoną w art. 140 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Z analizy *Protokołu* wynika, że osobom opuszczającym zastępczą pieczę rodzinną na kontynuowanie nauki w 2021 r. przekazano 209 530 zł, w 2022 r. – 211 423 zł, a w 2023 r. do dnia rozpoczęcia kontroli 80 622 zł. Opuszczający pieczę instytucjonalną w tych samych latach otrzymali odpowiednio: 171 164 zł, 168 197 zł i 67 698 zł. Pomoc na usamodzielnienie w latach 2021-2023 wypłacono łącznie 8 osobom z pieczy rodzinnej i 9 wychowankom pieczy instytucjonalnej na kwotę łączną 113 485,00 zł, a na zagospodarowanie 7 osób opuszczających pieczę rodzinną otrzymało 15 016 zł, podczas gdy 7 wychowanków placówek 11 890 zł. W okresie objętym kontrolą MOPR w Grudziądzu udzielał również pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w uzyskaniu zatrudnienia oraz zapewniał pomoc prawną i psychologiczną. Szczegółowych informacji w tym zakresie udzieliła Dyrektor MOPR.

Osobom pełnoletnim, opuszczającym pieczę zastępczą, pomocy udzielano zgodnie z wymogiem art. 143 ustawy, na ich wniosek.

Po analizie przedstawionej dokumentacji, działania MOPR w zakresie wsparcia dla usamodzielniających się pełnoletnich podopiecznych pieczy zastępczej uznano za właściwe, zgodne z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie.¹

W związku z powyższym nie wydaje się zaleceń pokontrolnych.

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod numerem 1/2023 w dniach : 10, 12, 22, 24 i 29 maja 2023 r. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia pokontrolnego przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, za potwierdzeniem odbioru.

Na podstawie art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, zgłosić do niego zastrzeżenia.

Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia lub nieuwzględnienia.

W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska Wojewody, o którym mowa powyżej, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od otrzymania stanowiska, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

W przypadku przyjęcia wystąpienia pokontrolnego bez zastrzeżeń, kontrolowana jednostka jest zobowiązana, w terminie 30 dni, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Ponadto wskazuje się, iż zgodnie z art. 198 ust. 1 ww. ustawy o wspieraniu rodziny: *kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 1000 do 15000 zł.*

---

1. Dokonana ocena została oparta o następującą skalę ocen (na podstawie zarządzenia Nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12.12.2017 r., w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli): pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (po przekroczeniu przyjętego progu istotności).